

Riskinarvioinnin tutkimusyksikkö
Kirsi-Maarit Siekkinen

19.10.2012

Kokous: 15th Meeting between Focal Points and EFSA

Paikka: EFSA, Parma (Italia)

Aika: 9–10.10.2012

Osallistuja: Kirsi-Maarit Siekkinen, Evira

Lisätietoja: www.efsa.europa.eu

Kokous järjestettiin EFSA:n päärakennuksessa Parmassa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Stef Bronzwaer EFSA:n Advisory Forum ja Scientific Cooperation -yksiköstä, jonka johtajaksi hänet on nyt myös virallisesti nimitetty.

Uusia edustajia osallistui kokoukseen seuraavista maista: BE, BG, DK, EL ja PT.

Kokouksessa käsiteltiin mm. EFSA:n ulkoisen arvioinnin pääkohtia, EFSA:n yhteistyöorganisaatioihin (ns. artikla 36 lista) liittyvää listan arviointia, EFSA:ta haettavia apurahoja ja hankintasopimuksia sekä analyysijä paneelieihin ja tiedekomiteaan osallistuvien asiantuntijoiden maantieteellistä- ja sukupuolijakaumasta. Kokouksessa käytiin keskustelua ja tehtiin ryhmätöitä myös artikla 36 listan organisaatioiden aktivoimisesta.

Jäsenmaat jakoivat tietoa mm. märehtijöiden Schmalleberg -viruksesta (NL), bisfenoli A:sta ja ftalaattiestereistä (CY), metanolimyrkytystapauksista (CZ), kansallisesta zoonosi-raportista (SK) ja palautetta kansainvälisestä kasvinterveysriskinarviointiseminaarista (FI).

Kokouksessa kuultiin myös katsaukset Advisory Forumin (myöhemmin tekstissä AF) ja Advisory Forumin viestintäryhmän edellisistä kokouksista.

Sergio Potier Rodeia EFSA:sta esitteli kokouksessa **EFSA:n ulkoisen arvioinnin pääkohtia** ja arviointiraportissa esitettyjä suosituksia. Arviointi, joka toteutettiin ulkopuolisen arvioijan toimesta, tehtiin toisen kerran vuosien 2006–2010 väliseltä ajalta.

Kaiken kaikkiaan arvio oli varsin positiivinen sisältäen paljon suosituksia. Erityisesti FP -verkostotyön saama positiiviseksi tulkittava palaute oli meille ryhmänä hieno asia: se kannustaa meitä jatkamaan ja edelleen kehittämään FP -työtä. Keskustelimme kokouksessa erityisesti FP -verkostoa koskevista suosituksista, johon meille tarjottiin mahdollisuus jättää kommentteja myös myöhemmin.

Arvioinnista on keskusteltu myös AF:ssä ja seuraavaksi sitä käsitellään EFSA:n johtokunnassa.

Lisätietoja:

http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/120905.htm?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_content=hl&utm_campaign=20120911&emt=1

Kokouksessa syvennyttiin jälleen **Artikla 36 listan organisaatioiden (N = 416) asioihin**. Tuttua on, että vain osa (38,5 %) listalla olevista EFSA:n yhteistyöorganisaatioista osallistuu konkreettisesti EFSA:an työhön¹. Asiaa pohtinut AF:n keskusteluryhmä suosittelee, että lista käydään läpi ja uudelleen arvioidaan jäsenmaiden toimesta syyskuuhun 2013 mennessä. Mm. tarkistetaan ovatko kaikki listalla olevat organisaatiot relevantteja (esim. ovatko kaikki oikeushenkilöitä) tai puuttuuko sieltä organisaatioita. EFSA:sta toivottiin, että maissa käytäisiin keskustelua asiasta ja mietittäisiin miten ko. listaa pitäisi kussakin maassa kehittää.

EFSA on tehnyt listan ylläpitoon liittyvän ohjeiston, joka mm. neuvoo kuinka uudet organisaatiot voivat hakeutua listalle ja miten tehdään muutoksia jo listalla olevien organisaatioiden tietoihin. Ohjeistosta on apua myös listan arvioinnissa. Ohjeiston liitteessä kuvataan myös eri toimijoiden (esim. organisaatioiden kontaktihenkilöiden) tehtävät ja vastuut. EFSA lähettää lähiaikana ohjeiston kaikille toimijoille.

Sosanna Tasiou EFSA:n talousyksiköstä esitteli **EFSA:n apurahojen ja hankintasopimusten** välisiä periaatteellisia eroja ja hallintoproseduureihin tehtyjä uudistuksia. EFSA käyttää hankintasopimuksia yleisimmin hakemusten arviointiin kun taas suuriosa apurahoista kohdennetaan muuhun riskinarviointityöhön.

Alle 60 000 € hankintasopimukseen EFSA voi itse valita kandidaatit tekemään näitä tehtäviä (hakuja ei julkaista), mutta yli 60 000 € sopimukset sen sijaan ovat kaikille avoimia, ja joiden hakukuulutukset julkaistaan EFSA:n sivuilla. Hankintasopimuksissa myös useamman vuoden puitesopimukset ovat mahdollisia.

Apurahahakemusten sähköinen lähettäminen EFSA:an tulee ensi vuonna mahdolliseksi. Samoin ensi vuonna hylätyihin hakemuksiin liitetään arvio hylkäyksen syistä.

EFSA toivoo jatkossa saavansa tietoa organisaatioilta myös siitä, miksi ne eivät osallistuneet rahanhakuihin.

Vuonna 2010 tehdyn kyselyn tulosten pohjalta EFSA on parantanut apurahahakujen kustannustehokkuutta mm. varaamalla vähintään 100 000€ per haku, maksatusten irrotuksen yhteydessä yleiskustannusprosentti on nostettu 10 %iin (ennen 7 %), lisätty EFSA:n rahoitusosuutta 90 %iin (ennen 80 %) sekä lisätty puitesopimusten määrää.

EFSA on myös päivittänyt ohjeistusta hallinnollisten proseduurien osalta sekä järjestänyt hakuprosessiin liittyvää koulutusta (*Suomessa FP järjesti aiheesta seminaarin 23.5.2011*).

EFSA on parantanut myös rahanhakuihin liittyvää ajoitusta mm. julkaisemalla hyvissä ajoin alustavan suunnitelman avautuvista hauista, hakuja on avattu harvemmin kesälomakaudella, samoin kuin itse hakuaikaa on pidennetty. FP:t ovat EFSA:n apuna välittäneet jäsenmaissaan aktiivisesti tietoa avautuvista hauista.

EFSA on vahvistanut yhteydenpitoaan artikla 36 organisaatioihin kehittämällä näiden käyttöön sähköisiä työkaluja (Art36-NET ja Art36-DATABASE), joiden tavoitteena myös helpottaa hankkeiden hallintaa.

Kokouksessa tehtiin ryhmätöitä, jossa pohdittiin mitkä tekijät vaikuttavat positiivisesti ja mitkä negatiivisesti artikla 36 listan organisaatioiden osallistumiseen EFSA:n rahanhakuihin ja millä toimilla hakuihin osallistumista voitaisiin lisätä, sekä millä toimilla negatiivisia vaikutuksia voitaisiin vähentää.

Koska kysymykset oli jaettu kokoukseen osallistujille jo etukäteen oli kuinkin FP pystynyt keräämään kommentteja kysymyksiin maidensa artikla 36 organisaatioiden edustajilta. Esitin kokouksessa saamani kommentit FIN osalta.

EFSA koostaa ryhmätöidemme tuloksista dokumentin, joka jaetaan FP:lle ja jota EFSA käyttää soveltuvilta osin hakujen edelleen kehittämisessä.

EFSA:lla on tarkoitus julkaista sivuillaan vielä tämän vuoden lopussa lista avautuvista hauista. Vuoden 2013 budjetti on arviolta noin reilut 10 milj. euroa käsittäen yhteensä 72 hakukuulutusta.

Puitesopimuksista (n=30) 8 on kokonaan uutta sopimusta, jotka yhtä lukuun ottamatta liittyvät kaikki tuotehyväksyntään liittyviin arvionteihin (mm. entsyymit, aromiaineet, lisäaineiden uudelleenarviointi).

EFSA:sta pyysi välittämään aktiivisesti tietoa avautuvista hauista jäsenmaissa.

Jäsenmaat jakoivat tietoa mm. **märehtijöiden Schmalleberg -viruksesta** (NL), joka on siis syksyllä 2011 DE:stä löydetty virus. Se tarttuu märehtijöihin ja leviää eläimestä toiseen Culicoides -suvun hyönteisten välityksellä. Synnynnäiset epämuodostumat lampaalla, vuohella ja naudalla ovat viruksen tyypillisimmät oireet. Tämän tyyppiset virukset eivät tartu ihmiseen. Myöskään Schmalleberg -viruksen ihmiseen tartumisesta ei ole mitään viitteitä. Toistaiseksi virusta ei Eurooppaa lukuun ottamatta ole löytynyt muualta maailmasta.

Myös EFSA:n Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksiköstä (AHAW) Franck Berthe jakoi tietoa viruksesta ja EFSA:n toimista tähän liittyen. EFSA:n laatiman maantieteellisen ennustemallin mukaan viruksen leviäminen myös Suomen eteläisiin osiin on mahdollista. Virus voi säilyä myös talven yli ja malli ennustaa, että uusia tapauksia on odotettavissa huhtikuun puolesta välistä alkaen.

EFSA on saanut EU -komissiolta nyt toisen mandaatin, jonka mukaan viruksesta jatketaan datankeräystä ja päivitetään EFSA:n aikaisempia arviointeja mm. viruksen vaikutuksista eläinten terveydelle ja hyvinvoinnille sekä kotieläintuotannolle (kokouksessa aiheesta pidetyt esitykset on saavissa allekirjoittaneelta).

EFSA on selvittänyt nyt **paneelisiin ja tiedekomiteaan osallistuvien asiantuntijoiden maantieteellistä- ja sukupuolijakaumaa**². Panelisteja on 21 jäsenmaasta (ei ketään: CY, EE, LT, LU, MT ja RO). 6,6 % panelisteista on muista kuin jäsenmaista (CA, CH, NO, US).

Maantieteellisessä analyysissä ylliedustettuna maista ovat DK, IE ja SI.

Miehet ovat yleisesti ylliedustettuna; poikkeuksen muodostavat ainoastaan 4 maata (FI, DK, PT ja SI) joissa yli puolet valituista hakijoista on naisia. EFSA ehdottaakin lisäanalyysiä jossa selvitetäisiin tarkemmin mistä tämä johtuu. FI arveli osasyynä voivan olevan sen, että EFSA:n toimialalla suomalainen työelämä on sukupuolineutraalia.

EFSA:n analyysin jälkeisiin johtopäätöksiin kuuluu myös potentiaalisten uusien ehdokkaiden valistaminen esim. koulutusten tarjoaminen BTSF -ohjelman kautta.

FPt raportoivat EFSA:lle vuoden 2012 toiminnastaan 15.11.2012 mennessä. EFSA koostaa ja julkaisee jäsenmaiden sille toimittamista raporteista yhteisraportin ensi vuoden alkupuolella (*yhteisraportti tullaan lataamaan kansallisille FP -sivuille aikaisempien vuosien tapaan*). FP -sopimukset uusitaan vähintään viiden vuoden välein ja nyt voimassa olevat sopimukset päättyvät vuoden 2013 lopussa. Vuonna 2013 FP -toiminta tullaan arvioimaan viimeisen viiden vuoden ajalta AF:ssa. Uusi sopimuskausi alkaa vuonna 2014.

Pidin kokouksessa esityksen **Helsingissä 1-3.10 järjestetystä kasvinterveyteen liittyvästä riskinarviointiseminaarista**, jonka ensimmäinen päivä järjestettiin yhteistyössä EFSA:n kanssa (EFSA:n kymmenvuotisjuhlatapahtuma). Tilaisuuteemme osallistui 130 henkilöä 25stä eri maasta, puhujia oli lähes kymmenestä maasta monesta eri organisaatioista. Saimme seminaarin osallistujilta positiivista palautetta, ja onnistuimme tavoitteessamme tarjota osallistujille tilaisuuden verkostoitua. Seminaarin jälkeen (4.10) järjestettiin Helsingissä AF -kasvinterveysverkoston kokous. FP -verkosto toimi yhtenä informaatiokanava, jota kautta saimme välitettyä tietoa seminaarista muihin maihin. Lisätietoa (mm. tilaisuudessa pidetyt esitykset): <http://www.evira.fi/portal/praseminar>

Kiitin kokouksen lopuksi muiden maiden FP:teja **EHEC -bakteeria koskevaan kyselyymme vastaamisesta**. Vastauksia saimme kaiken kaikkiaan 14 eri maasta.

EFSA toimittaa Fl:n laatimaan koosteen EFSA:n extranetin kautta muille FP:lle.

Muut asiat

- EFSA julkaisee sivuillaan pian raportin viimeisimmästä kollokviostaan "Low dose response in toxicology and risk assessment". Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/events/event/120614.htm>
- EFSA on julkaissut kaksi uutta palvelua: uudistetun viikoittain ilmestyvän uutiskirjeen ja s-posti ilmoituksen EFSA:n sivujen päivityksistä. Tilaa sähköpostiisi EFSA:n uusi uutiskirje ja ilmoitukset tästä: http://www.efsa.europa.eu/en/press/news/121002a.htm?utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_content=hl&utm_campaign=20121016
- EFSA:n AF jäsenten julkilausuma EFSA:n perustamisen 10-vuotispäivän kunniaksi on julkaistu FP -sivuilla: http://www.evira.fi/portal/fi/evira/esittely/toiminta/efsan_focal_point-toiminta/ajankohtaista_efsasta/
- CH:n FP muistutti kollegoitaan päivittämään EFSA:n extranetissä olevaa taulukkoa eri maiden FP -organisaatioista ja niiden rakenteesta.
- EFSA järjestää 7-8.11.2012 Parmassa kongressin "Challenging Boundaries in risk assessment – sharing experiences". Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/events/event/121107.htm>
- IS järjestää 16.10.2012 yhteistyössä EFSA:n kanssa kokouksen "Food safety and risk assessment". Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/events/event/121016a.htm>
- HR järjestää 16.10.2012 yhteistyössä EFSA:n kanssa konferenssin "Croatia on its way to EU integration – challenges and expectations for food safety and agricultural policy". Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/events/event/121016b.htm>
- LV järjestää 17.10.2012 yhteistyössä EFSA:n kanssa seminaarin "Health and nutrition claims". Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/events/event/121017a.htm>
- LT järjestää 19.10.2012 yhteistyössä EFSA:n kanssa konferenssin "From safer food to healthier nutrition". Lisätietoja: <http://www.efsa.europa.eu/en/events/event/121019.htm>
- MT:n FP järjestää 22. ja 23.10.2012 seminaarin "Emerging risks from food and communication between competent authorities".

Varsinaista FP -kokousta seurasi yhteiskokous AF -viestintätyöryhmän kanssa (paikalla edustajat 19 eri maasta), jossa vaihdettiin kansallisia kokemuksia ryhmien välisestä yhteistyöstä. Lisäksi pohdimme näiden ryhmien yhteistyön edelleen tiivistämistä.

Seuraavat FP -kokoukset

- ✓ 16th 19–20.2.2013 IT (Parma)
- ✓ 17th 7–8.5.2013 IE (Dublin)
- ✓ 18th 9–10.10.2013 IT (Parma)

JAKELU: M. Aho, K. Savela, Eviran jory, J. Husu-Kallio/MMM, R. Heinonen/MMM

¹ Artikla 36 listan mukaiset organisaatiot voivat osallistua EFSA:n työhön esim. ottamalla osaa EFSA:n toimeksiantotarjouskilpailuihin (hankintasopimukset) ja apurahahakuihin, sekä sallimalla asiantuntijoidensa osallistua EFSA:n paneeli- ja tiedekomiteatyöhön, verkostoihin, työryhmiin jne.

² EFSA:n tieteellisten paneelien ja tiedekomitean jäsenet valitaan julkiseen hakuun ilmoittautuneista tutkijoista tieteellisiin meriitteihin perustuen eivätkä he edusta paneeleissa mitään maata, laitosta tai yhdistystä.